

werden. Daer-
ni de requeste
mit den aller-
vor Pinckstere
e Magistraten
uosten en Re-
chten berichtet
s de predican-
s de Request
edaen worden
r daermit den
de nu so rasen
schrecklicher
I. d. W.

SCHRIFT

wéet echter,
le mentaliteit
"2). De men-
in orde! wij
weer een tem-
de wet van
zijn van onze
g sein! Zion
f op de oude

ie, welke een
e en gezonde
loor de mond
scherp waar-

n zó zijn in-
m in kunnen
rdheid heeft

in deze gees-
en, indien gij
de ritus van
en formalis-

ijn voor Mijn
a voor de wend-
nd: Ik heb
hemel Mijn
bank Mijner
gij Mij zoudt
ponstede? Ik
d — gemaakt
— al het ge-
duizend ber-
zeggen, want

in een gunst
verbouwt,
en vermenigvul-
oor Mij niets
ekt. En die
in geest, dat

iw een cens-
s en eer en
ddenen kunt
emen in de

n woord dat
leggen alles
g der Kerk,
ge zegenen".
d, en in de
zaak voor-
le naar deze
a Haag me-
vallen was,

icht, of van
olgende aan
dat Prof.
heeft gehad,

de behande-
ter synode,
„gekrenkt-
s dankbaar-
dat Prof.
in de Com-
nrecht niet
n te zoeken

Schilder in
gedachten-
en over de
h o r s i n -
a t e l i j k e
gen liggen".
mij een be-
leere uit te
liden".²⁰⁾

eredienst des Verbonds, u op de borst te slaan, en te roemen: des HEREN Tempel zijn wij! —? Terwijl ondertussen uw harten hard blijven en onbekeerlijk, gij vasthoudt aan goddeloosheden, en uw handen bevlekt met de boosheid uwer handelingen?

Maar dan beoefent ge heus niet te denken, dat Ik lust zou hebben aan uw reformatische arbeid! Ik begeer geen uiterlijk vroomheidsgedoe, maar de bekering van uw harten: als ge beeft voor Mijn Woord, als het concreet in uw leven openbaar wordt, dat ge naar de inzettingen en rechten van Mijn Verbond wandelt, dan alleen heeft uw Tempelbouw en uw reformatie voor Mij zin. En als dat er niet is, die verslagenheid van geest, en die armoede des harten, en dat beven voor Mijn Woord — dan zoudt ge nog niets geleerd hebben in de weg van Mijn gericht, u niet verootmoedigd hebben onder Mijn slaande hand — ge zoudt de zaak weer op de oude voet voortzetten, tevreden en zelfvoldaan — en er zou niets geleerd en niets veranderd zijn, uw oog zou dan gesloten blijven te zijn voor de afgrond van afval, van Verbondsbreuk, van Woordverlating, om welke dingen Ik het nodig keurde, u onder de proef van Mijn kastijding te zetten!

Dat ernstig-Goddelijk vermaan is in het profetische Woord vastgelegd en bewaard voor de Kerk van alle tijden, opdat de oprachten en vromen het zouden verstaan, dat onze God en Vader alleen behagen heeft in de Reformatie van Zijn volk, als deze wortel aanwezig is: verslagenheid en armoede van geest, gepaard aan een ootmoedig beven voor het Woord Gods.

Het zou de moeite lonen, in tal van historische stukken uit tijden van Reformatie (16e eeuw, 1834, 1886, 1944/45) na te gaan, hoe door Gods genade die wortel der ware Reformatie aanwezig is geweest. De aard van deze rubriek leent zich daar niet toe⁴⁾.

Maar wat de Heilige Geest ons in deze woorden boodschapt, is zeer actueel, voor elke levensdag, welke God ons schenkt in de gemeenschap van Zijn herhaaldelijk-uitgeleide Kerk.

Want treffen wij dat verschijnsel ook onder ons niet aan, misschien wel in ons eigen hart, wanneer we onszelf beproeven, dat onze daden van Reformatie blijken geven van het ontbreken van deze wortel? Als we toch de betekenis der Vrijmaking alleen maar zien in het zich losmaken van besluiten van binding en tuchtmissbruik, zonder oog te hebben voor het proces van ontbinding en afval, dat er achter ligt, en waaraan we allen samen schuld hebben — zonder verootmoediging over de breuk des Verbonds en de

⁴⁾ Een voorbeeld volgde hier, n.l. een passage uit het stuk, dat de eerste Kerkeraad van een der Kerken, die ik dienen mocht (Loosduinen), in de Vrijmaking door Doleantie (1887) richtte aan de leden der Hervormde Gemeente:

„Wij spreken het voor u uit, dat wij ten diepste schuldig staan voor God wegens onze langdurige ontrouw. Tot schaamte is het ons, dat wij zoo lang hebben kunnen leven onder reglementen, waardoor de zonde in de kerk gewettigd werd; zoo lang ons hebben gebogen onder besturen, wier bestaan met de koninklijke cere van Christus in Zijn Kerk strijdig was; dat wij zoo lang het samenzijn van Christus en Belial, van geloovigen en ongelooovigen, van den Tempel Gods en de afgoden in des HEEREN Kerk hebben kunnen verdragen.

Wij erkennen het: niet diep genoeg kunnen we daarover verootmoedigd worden voor onzen God. Och, dat de Heilige Geest onze harten recht verbreken mocht onder de zware schuld, die er op ons rust, en dat gij allen met verootmoediging en schuldbelijdenis vereenigd mocht worden!"

Om de volle betekenis van deze besluiten te verstaan, moet men er zich rekenschap van geven, dat het samensprekingsvoorstel, dat de synode der gebonden kerken in zond, een zeer onaangename bij-smaak had.

Deze synode verlangde, zoals we hoorden, een samenspreking tussen de deputaten, welke zij benoemde en de deputaten, die, naar zij hoopte, de groningse synode aanwijzen zou.

De situatie welke zij zelf schiep, was dus deze, dat zij, als vertegenwoordigster van een kerkengroep ter éne zijde, zich wendde tot een generale synode als vertegenwoordigster van een kerkengroep ter andere zijde, met het oog op een eventuele samenspreking.

Wie zich deze situatie goed indenkt kan en zal nu niet anders verwachten dan dat de synode, welke het boven omschreven contact zelf tot stand wilde brengen, zich nu in al haar gedragingen zal laten leiden door wat zij zelf, blijkens het genoemde besluit beoogde, n.l. het tot stand brengen van een éénheid tussen de kerken over heel de linie.

Natuurlijk is het gewenst en zelfs noodzakelijk, dat daarbij de afzonderlijke kerken worden ingeschakeld en actief gemaakt. Maar dan natuurlijk uitsluitend zó, dat daardoor het uitgesproken doel, n.l. 'n generale kerkelijke éénheid, wordt gediend en nagejaagd.

Maar zo is niet geschied. De synode, welke officiële contact zocht met de generale synode der vrijgemaakte kerken, met het doel een g e n e r a l contact tussen wederzijdse kerken tot stand te brengen, nam namelijk óók nog een ander besluit.

Zij besloot namelijk, behalve wat reeds genoemd werd, ook, „de kerkeraden te wijzen op hun roeping

verlating van Gods Woord — zonder beven voor de permanente eis des HEREN tot bekering en heiligmaking over ons volle leven en in alle verbanden — zonder te zien, dat de daad van Vrijmaking slechts dan zin heeft, als zij de aanvang is van een reformatie over heel de linie van ons leven..... dan treft de scherpe snede van dit Woord u en mij.

„Ongedierte" en „wolken van parfum"

Wij lazten onlangs in een brochure — haar hier te noemen achten we niet nodig — over „de zelfs in een kerk nooit geheel te verenigen uitersten van onder het ongedierte zittende achterbuurtbewoners en met een wolk van parfum omgeven gegoede dames".

Nu achten we het mogelijk, dat er wel ergens „een" „kerk" is, waar deze uitersten elkander nooit raken. En we hebben ook wel eens vernomen, dat wolken van parfum goede broedplaatsen somtijds zijn voor zeker soort parasieten; dat deze laatsten daar soms wel zo goed gedijen als waar de karbol reikt.

Maar wij geloven niet, dat de zaken in de kerk, de kerk van onze Here Jezus Christus, alzo staan. Wij geloven, dat er in haar schoot én voor achterbuurtbewoners én voor gegoede dames plaats is. Maar we geloven eveneens, dat er in haar gemeenschap nóch voor ongedierte, nóch voor wolken van parfum ruimte blijft.

Voor ongedierte niet.

Want waar de Here Christus de harten komt reinigen door Zijn bloed en Geest, daar trekt Hij ook reinigend van het hart het leven in. En waar de harten gereinigd worden van het kwaad geweten, daar heeft het schoonmaakuur voor huiskamer en keuken geslagen. Waar de taal van het doopwater wordt verstaan, daar wordt ook de spraak van het badwater gehoord. Daar is het Woord des Groten Konings, daar is Zijn heerschappij. Daar heerst de God van Israël, die de reinheid van hart aan Zijn volk niet minder geleerd heeft dan de reinheid van zijn tentenkamp: „want de HERE uw God wandelt in het midden van uw leger.....; daarom zal uw leger heilig zijn" (Deut. 23:12-14). En ook voor „onder het ongedierte zittende achterbuurtbewoners" is het Woord Gods een zaad der wedergeboorte; je kent ze straks niet terug, de slonsen met piekharen. De hemelse Wijsheid van Spreuken 8, die in de morgenstond van Gods schone schepping als een voedsterling speelde voor Gods aangezicht, maakt ze tot deugdlijke huisvrouwen van Spreuken 31: „Zij gordt haar lendenen met kracht en zij versterkt haar armen..... Zij beschouwt de gangen van haar huis en het brood der luiheid eet zij niet" (Spreuken 31:17,27). En diezelfde hemelse Wijsheid onderwijst al haar genoden door het aan een bepaalde categorie gegeven gebod: „Ik wil dan, dat de jonge weduwen huwen, kinderen krijgen, het huis regeren, geen oorzaak van lastering aan de wederpartij geven" (1 Tim. 5:14).

Waar dit woord wordt gepredikt — waar nodig — in het openbaar en bij de huizen, daar verdrijft het het ongedierte.

Mitsgaders „de wolken van parfum".

Dr B. Wielenga schreef eens over het schrijnend contrast van de lippen, die met de lippenstift bewerkt, zich zetten aan de Avondmaalsbeker.

Terecht.

Hoe heeft het Woord Gods in Amos' dagen „de

om (zults bij voorkeur, teneinde eenheid van handelen te bewaren, in overleg met de hierna te noemen deputaten — dat zijn de deputaten voor samenspreking, C. V. —) alles te doen, wat in hun vermogen is, om een breuk, die plaatselijk geslagen mocht zijn, te heelen en alles te vermijden in daad en woord, wat aan den hereenigingsarbeid in den weg zou kunnen staan"²⁰⁾.

Uit dit besluit blijkt, dat de synode der gebonden kerken in 1946 tweeërlei campagne op touw zette. Vooreerst organiseerde zij pogingen om met de g e h e l e g e m e e n s c h a p der vrijgemaakte kerken tot kerkelijk samenleven te komen.

Maar daarnaast, en ongeacht het resultaat van dit eerste pogen, opende zij tegelijk een offensief, onder centrale leiding, om de „berening" van a f z o n d e r l i j k e gebonden kerken met a f z o n d e r l i j k e vrijgemaakte tot stand te brengen.

Ieder zal toegeven, dat dit een wonderlijke figuur is. Men noemt zo iets wel: van twee wallen eten, of: twee ijzers in het vuur steken.

Men stelle zich, om zich enigszins te realiseren wat zo ondernomen werd, maar eens voor, dat twee genabuurde staten pogingen in het werk stellen om één staat te worden en dat de regering van één van die twee staten tegelijkertijd stappen onderneemt om al vast enkele provincies of steden van die andere staat tot aansluiting aan de door haar bestuurde staat over te halen!

Zeker, evenals iedere vergelijking klopt ook deze niet helemaal.

Maar ze geeft toch wel een goede analogie van wat de Utrechtse synode in 1946 ondernam.

²⁰⁾ Acta, art. 115.

En dan vraagt de HERE bekering, dagelijkse, voortgaande, zich-verdiepende Reformatie.

Want het offer, dat nooit van Hem veracht is geweest, is het verbroken en verslagen hart, door de Geest en het Woord van Christus, onze Heer, verbrijzeld, en daarin de vruchten openbarend van Zijn Middelaars-offer. J. SMELIK.

OP EN OM 'T KERKPLEIN

gegoede dames" van Samaria, die verfiende „(ras)-koeien van Basan" bedreigd met het oordeel! (Amos 4). Hoe heeft het apostolisch Woord „de gegoede dames" vermaand goede-zusters-in-de-Here te zijn: „rijk in goede werken, gaarne mededelende, gemeenzaam, leggende zichzelf weg tot een schat een goed fundament tot het toekomstige, opdat zij het eeuwige leven verkrijgen mogen" (1 Tim. 6:18, 19). Hoe hebben ook de zusters der gemeente in Filippi zich niet gehuld in wolken-van-parfum, maar voor de gevangen apostel Paulus gezorgd en tot hem gezonden haar gave „als een welriekende reuk, een aangename offerande, God welbehagelijk" (Fil. 4:18). Hoe hebben zulke zusters haar „apostolaat" vervuld: „Welker sieraad niet uitwendig was: het vlechten van haar, het omhangen van goud of het dragen van gewaden, maar de verborgen mens des harten, met de onvergankelijke tool van een zachtmoedige en stille geest, die kostbaar is in het oog van God" (1 Petr. 3:3, 4).

Zo brengt de Heilige Geest wel niet het ongedierte en de wolken-van-parfum, maar wel achterbuurten en gegoeden tot elkander.

In de enigheid des geloofs.

In heilige gemeenschap.

Gode aangenaam.

Gode tot een wel-riekende reuk.

D. E. C.

Overdracht Rectoraat Theologische Hogeschool

Op Donderdag 6 December 1951 werd, in aanwezigheid van curatoren, hoogleraren, studenten, genodigden en belangstellenden, het Rectoraat der Theologische Hogeschool overgedragen door Prof. Schilder aan Prof. Deddens.

De aftredende rector verzocht te zingen Ps. 138 vs 2; en ging na gezang voor in gebed. Daarna hield hij een rede over: „Aspecten van Ursinus' begrip der goddelijke tegenwoordigheid, met name in de voorzienigheidsleer".

Van de inhoud dezer rede wordt de tekst zo goed als in zijn geheel opgenomen in de komende aflevering van spreker's „Heidelbergsche Catechismus", deel IV. Mede op aanwijzing van spreker zelf wordt hierom van een samenvatting der rede afgezien.

Na beëindiging van dit gedeelte zijner toespraak gaf de aftredende Rector, alvorens tot de eigenlijke overdracht van het rectoraat te komen, een kort overzicht van de fata der Hogeschool gedurende zijn rectoraat. Van dit gedeelte wordt de tekst opgenomen in „De Reformatie".

Na beëindiging van de rede ging de afgetreden rector, na het laten zingen van Psalm 118:3, voor in dankzegging.

Namens het College van Hoogleraren,

H. J. JAGER, h.t. secretaris.

Vooraf voor hen, die in de overtuiging leven, dat een synode een eigen, goddelijk gezag bezit, dat boven dat van de kerkeraden uitgaat.

Met het volste recht werd deze wijze van optreden dan ook als „onwaarachtig" gekwalificeerd.

Want terwijl de deputaten der gebonden kerken ernstig, immers voor Gods aangezicht, zouden beraadslagen óf, en, zo ja, op welke wijze kerkelijk samenleven van alle wederzijdse kerken, over heel de linie mogelijk zou zijn, moesten deze deputaten, krachtens de hun verstrekte opdracht — ongeacht wat zij met de deputaten der vrijgemaakte kerken zouden bespreken en tot stand brengen — tegelijk pogingen in het werk stellen om, waar ze dit maar konden bereiken, plaatselijk „de breuk te helen".

Dat wil zeggen: deze deputaten moesten in de kring der vrijgemaakte kerken datgene tot stand trachten te brengen — n.l. het verbreken van de gemeenschap der kerk c.g. der kerken — wat volgens de door hun kerken aanvaarde en gehanteerde normen als revolutionair bedrijf moest worden gekwalificeerd en schorsings- en afzettingswaardig werd geacht!!

Opvallend is hierbij nog het volgende.

Dezelfde synode welke de besluiten inzake een samenspreking met de vrijgemaakte kerken nam, arrangeerde harerzijds óók een dergelijke contact-oefening met de Chr. Geref. Kerken.

Maar in de besluiten daaromtrent vindt men geen spoor van de dubbelzinnige maatregelen, welke met 't oog op de vrijgemaakte kerken genomen werden!

Was men zich ter synode bewust, dat, als men tegen de Chr. Geref. Kerken op dezelfde wijze zou optreden, iedere poging om tot het gewenste contact